

ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

На правах рукопису

БРІЛЬ МИХАЙЛО СЕРГІЙОВИЧ

ОГРАНІЗАЦІЯ І
ФУНКЦІОНУВАННЯ
СУМІСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Спеціальність 08.06.01 — “Економіка підприємства та
форми господарювання”

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків — 1995

688
Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі бізнесу та підприємництва Харківського державного економічного університету.

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор
ГРИНЬОВА Валентина Миколаївна

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
СТЕПАНОВ Ігор Германович
кандидат економічних наук, доцент
РІЗНИКОВА Тетяна Олександрівна

Провідна організація - Харківський державний політехнічний
університет.

Захист відбудеться "9" листопада 1995 р. о 13
годині на засіданні спеціалізованої ради, шифр Д 02.12.02 по при-
судженню наукового ступеня кандидата економічних наук у Харківсь-
кому державному економічному університеті за адресою: 310001, Хар-
ків, пр. Леніна, 9а.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Харківського
державного економічного університету.

Автореферат розісланий "9" новтня 1995 р.

В.о. вченого секретаря
спеціалізованої ради,
доктор економічних наук,
професор

І. П. Алдохін

І. П. АЛДОХІН

I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

I.1. Актуальність проблеми. В сучасних умовах проявляється тенденція зміцнення економічної єдності світового господарства. Це зумовлено взаємозалежністю держав, поступовим формуванням цілісного, хоча й суперечливого світу. Серед чинників, які сприяють формуванню світової системи, на перше місце треба поставити науково-технічну революцію, котра вносить кардинальні змінення до процесу інтернаціоналізації виробництва й обміну, усього господарського та духовного життя людини.

Другий важливий чинник зміцнення економічної єдності світу - зростання ролі зовнішніх джерел економічного розвитку. Практично жодна держава в теперішній час не може розвиватися відособлено від світового суспільства. Крупні матеріальні і фінансові потоки, міграція робочої сили, експорт "ноу-хау", інших послуг утворюють своєрідну господарську єдність світу планети. Різна швидкість руху ресурсів у матеріально-речовинній і вартісній формах породжує необхідність розвитку розгалуженої фінансово-кредитної системи світового масштабу. При цьому, з одного боку, здійснюється залучення до національної економіки недостаючих ресурсів, а з другого, - реалізація товарів, які не знаходять попиту на національних ринках, з метою відшкодування виробничих витрат.

Одним з провідних чинників формування та зміцнення економічної світової єдності є співробітництво країн у вирішенні таких глобальних проблем людства, як: збереження і відтворення навколишнього середовища; освоєння світового океану; використання космічного простору в мирних цілях тощо.

Враховуючи безальтернативний характер міжнародних економічних зв'язків у сфері глобальних проблем, які продовжують загострюватися, можливо прогнозувати подальше посилення дії цього чинника в процесі консолідації світового господарства, зміцнення в ньому тенденцій, що об'єднують.

Процес інтернаціоналізації обумовив виникнення і розвиток сумісного підприємництва, і перш за все, найбільш ефективною його форми - сумісних підприємств (СП). Зараз, коли на порядок денний поставлено завдання корінного переогляду форм і методів здійснення зовнішньоекономічної діяльності, СП ставть однією з важливих форм співробітництва, засобом залучення організацій і підприємств до більш глибокої участі у міжнародному поділі праці.

У зв'язку з створенням сумісних підприємств перед економічною теорією виникло ряд складних проблем, які потребують наукового вирішення. Це – економічна природа, характер, структура, форма, суб'єкти власності сумісних підприємств, особливості дії закону поділу за працею, організація стимулювання робітників, механізм розподілу прибутку, питання ціноутворення. Складне і досить широке коло питань виникає при виборі партнерів, включенні СП до господарського механізму держави, який змінюється. З утворенням СП розширюється сфера дії товарно-грошових відносин.

Різні теоретичні аспекти цієї проблеми і практичні рекомендації знайшли своє відображення у роботах В.Г.Буткевича, О.Божко, О.Білоуса, Л.А.Вороніної, Е.М.Задорожного, В.Кашина, І.В.Ліпсиця, А.А.Яковського, М.М.Скворцова, В.П.Сіліна, М.А.Томіліна, В.Хойєра, О.Чиркунова та інших вчених-економістів. Разом з цим аналіз досліджуваної проблеми показав про її неповне вирішення як у теоретичному плані, так і з боку науково-прикладних розробок. Проблема організації і ефективного функціонування сумісних підприємств потребує подальшої розробки та пошуку шляхів удосконалення, що й зумовило вибір теми дисертаційної роботи.

1.2. Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає в розробці теоретичних положень і методичних рекомендацій по створенню та функціонуванню сумісних підприємств. У відповідності з цією метою в роботі поставлено та вирішено такі завдання:

- досліджено сутність, визначено цілі створення сумісних підприємств в умовах України;
- проведено критичний аналіз існуючих методів та прийомів організації СП;
- розроблено механізм функціонування сумісних підприємств;
- проведено всебічну оцінку діяльності СП;
- запропоновано нові форми і методи техніко-економічного обґрунтування створення сумісного підприємства.

1.3. Предмет та об'єкт досліджень. Предметом дослідження були питання організації і функціонування СП. Об'єктом дослідження стали окремі сумісні підприємства, утворені на території України.

1.4. Загальна методика досліджень. Дослідження базувалися на вивченні наукових робіт вітчизняних і закордонних економістів з проблеми організації і функціонування сумісних підприємств, вико-

ристано періодичні видання. У процесі дослідження застосовано системний підхід, методи математичної статистики, системного аналізу, оптимального планування.

Результати дослідження, які одержано в роботі, базуються на матеріалах статистичної і виробничої звітності СП "Кабрине".

1.5. Наукова новизна результатів дослідження полягає в такому: розроблено схему планування діяльності СП;

запропоновано рекомендації щодо формування проекту портфеля замовлень на плановий період за допомогою основних розрахункових показників роботи сумісного підприємства, а також відпрацьовано методику дослідження функціональної залежності між основними показниками діяльності СП, яка базується на категорії маржинального доходу;

розроблено методику формування фінансового плану на базі бізнес-плану за допомогою запропонованої схеми його розробки та встановлено співвідношення чинників, які забезпечують одержання прибутку при виробництві продукції СП;

розроблено методичний підхід до оцінки фінансового стану сумісного підприємства за допомогою показників фінансової спроможності.

1.6. Практична цінність результатів дослідження полягає в тому, що обґрунтовані в дисертації теоретичні положення та розроблені практичні рекомендації будуть сприяти розвитку сумісного підприємства в Україні і дозволять обґрунтовано оцінювати вплив зовнішніх і внутрішніх чинників ефективного розвитку.

Методика дослідження функціональної залежності між основними показниками роботи СП, яка базується на категорії маржинального доходу, формування проекту портфеля замовлень на плановий період дозволять точніше визначити значення показників і точки критичного обсягу продажу, що знижує ризик банкрутства підприємства.

Розробка бізнес-плану СП поєднує виробництво, реалізацію товару і розвиток бізнесу; заповнює відсутність досвіду у бізнесі та оберігає від грубих помилок, які пов'язані з поспішністю прийняття управлінських рішень.

Запропонована система показників фінансової стабільності СП враховує перекручуваний вплив інфляції, забезпечує простоту і оперативність в розрахунках, дозволяє виявляти найбільш болічі місця в діяльності сумісного підприємства, які потребують більше уваги.

I.7. Апробація роботи і реалізація результатів дослідження. Основні положення дисертації доповідалися і одержали ухвалення на науково-практичних конференціях м. Харкова.

Методичні розробки по складанню бізнес-плану, оцінка фінансового стану були апробовані у СП "Кабрине", за результатами їх апробації одержано акт впровадження.

I.8. Публікації результатів дослідження. По результатах проведених досліджень опубліковано 4 наукових роботи загальним обсягом 0,78 др.арк.

I.9. Структура та обсяг роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновку і списку літератури, який містить 126 найменувань. Роботу викладено на 155 сторінках машинописного тексту, вона містить 26 таблиць і 19 рисунків.

2. ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, визначено мету і завдання дослідження, викладено наукову новизну і практичну цінність результатів дослідження.

У першому розділі - "Розвиток сумісного підприємництва на сучасному етапі" - визначено мету і завдання створення сумісних підприємств. Виділено найбільш пріоритетні галузі, в яких доцільно створювати СП. Розглянуто основні етапи створення сумісних підприємств, розробки техніко-економічного обґрунтування, до складу якого входять проблеми формування статутного фонду, матеріально-технічного забезпечення тощо. На основі теоретичного узагальнення, аналізу діяльності СП в умовах ринкової економіки приведено методику дослідження функціональної залежності між основними показниками їх діяльності, яка базується на категорії маржинального доходу.

У другому розділі - "Планування і облік діяльності сумісних підприємств" - проаналізовано існуючі методи планування, обрано метод, який заснований на складенні окремих планів, чітко обмежених одне від одного в залежності від сфери діяльності СП. Особливо виділені ті складові планування, які мають велике значення для сумісного підприємства. Для складення плану прибутку запропоновано розрахунок рентабельності та обороту вкладеного капіталу. Проведено аналіз діяльності СП "Кабрине" за запропонованими в п.І.3

рекомендаціями. Запропоновано методичний підхід до формування проєкту портфеля замовлень, а також рекомендації щодо використання ставки маржинального доходу для більш точного визначення обсягу продажу.

У третьому розділі – "Методичні рекомендації по складанню бізнес-плану як інструмента техніко-економічного обґрунтування створення сумісного підприємства" – запропоновано новий підхід до вирішення проблеми техніко-економічного обґрунтування СП, який передбачає розглядання ринку, цін, витрат на виробництво. Викладено методичні і практичні основи розробки бізнес-плану за допомогою спеціальної системи показників, які дозволяють оцінити фінансовий стан сумісного підприємства, конкурентоспроможність на зовнішньому ринку.

У висновку узагальнено результати проведених у дисертаційній роботі досліджень.

3. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ВИСНОВКИ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Упорядковано етапи техніко-економічного обґрунтування створення сумісних підприємств. В умовах ринку визначаються шляхи розвитку економічного співробітництва України з іншими країнами, в тому числі участь у міжнародному поділі праці. Одним з таких форм є створення сумісних підприємств. У зв'язку з цим перед економічною теорією виникає ряд складних проблем, які вимагають наукового обґрунтування.

Виходячи із законодавчої бази, організаційної та економічної систем, які мають місце в сучасних умовах, упорядковано етапи техніко-економічного обґрунтування створення сумісних підприємств, а саме: визначення основних цілей СП, аналіз загальних техніко-економічних показників потенційного СП, пошук і вибір закордонного партнера, підготовка і підписання протоколу про намір, саме розробка техніко-економічного обґрунтування і розрахунок економічної ефективності майбутнього СП, підготовка проєктів засновницьких документів, узгодження пропозиції про створення СП з вищестоячим органом управління та міськими органами влади, підписання засновницьких документів сумісно з закордонним партнером, реєстрація СП в управлінні держдоходів.

3.2. Розроблено схему планування діяльності сумісних підприємств. Планування діяльності будь-якого виду підприємства, в тому числі й СП, здійснюється за такими важливими напрямками, як виробництво і збут продукції, фінанси, закупки. Планування діяльності СП передбачає розробку окремих планів, які чітко обмежують різні види діяльності, а також конкретні напрямки розвитку виробничих ланок. Вузким місцем для сумісних підприємств є сфера продажу, тому в основу планування покладено ідею про розвиток ринку і наближення до умов, які безпосередньо стосуються планування діяльності СП на території України. Запропонована в роботі схема планування на сумісних підприємствах наведена на рис. 1. У межах будь-якого плану представлено як загальну картину діяльності СП, так і можливості, які дозволяють впливати на змінення ситуації на ринку. Особливо виділені ті області планування, котрі мають істотне значення для роботи СП. Необхідно оцінити оборот продажу, вартість продажу, прогноз збуту, інформацію про ринок, тому що тільки аналіз співвідношення поміж обсягом обороту та дією ринкових чинників дає можливість одержати реальну оцінку його розвитку в майбутньому. Для складання плану прибутку запропоновано проводити розрахунків рентабельності та обороту вкладеного капіталу, що дозволяє встановлювати плановий прибуток і еластичність сумісного підприємства відносно коливань розміру видатку при обороті капіталу. Аналіз таких показників має важливе значення, тому що дозволяє запобігти попаданню до зони нерентабельності. Ефективний фінансовий розвиток СП можливо забезпечити на основі застосування довгострокового і короткострокового планування.

3.3. Запропоновано рекомендації щодо формування проекту портфеля замовлень на плановий період за допомогою основних розрахункових показників діяльності сумісного підприємства. Використовуючи запропоновані показники діяльності сумісних підприємств, а саме: собівартості продукції, прибутку, програм випуску та виробничої потужності, проаналізовано роботу СП "Кабриме" по деяких випускаємих виробках. Необхідну реальну виробничу потужність підприємства розраховано на підставі фактичної виробничої потужності, розрахованої на основі обсягу випуску продукції та ціни одного виробу, скоректованої на коефіцієнт її використання. Значення цього показника для досліджуваного підприємства становить 22,5 тис. тонн на рік. Розрахунок основних показників діяльності СП

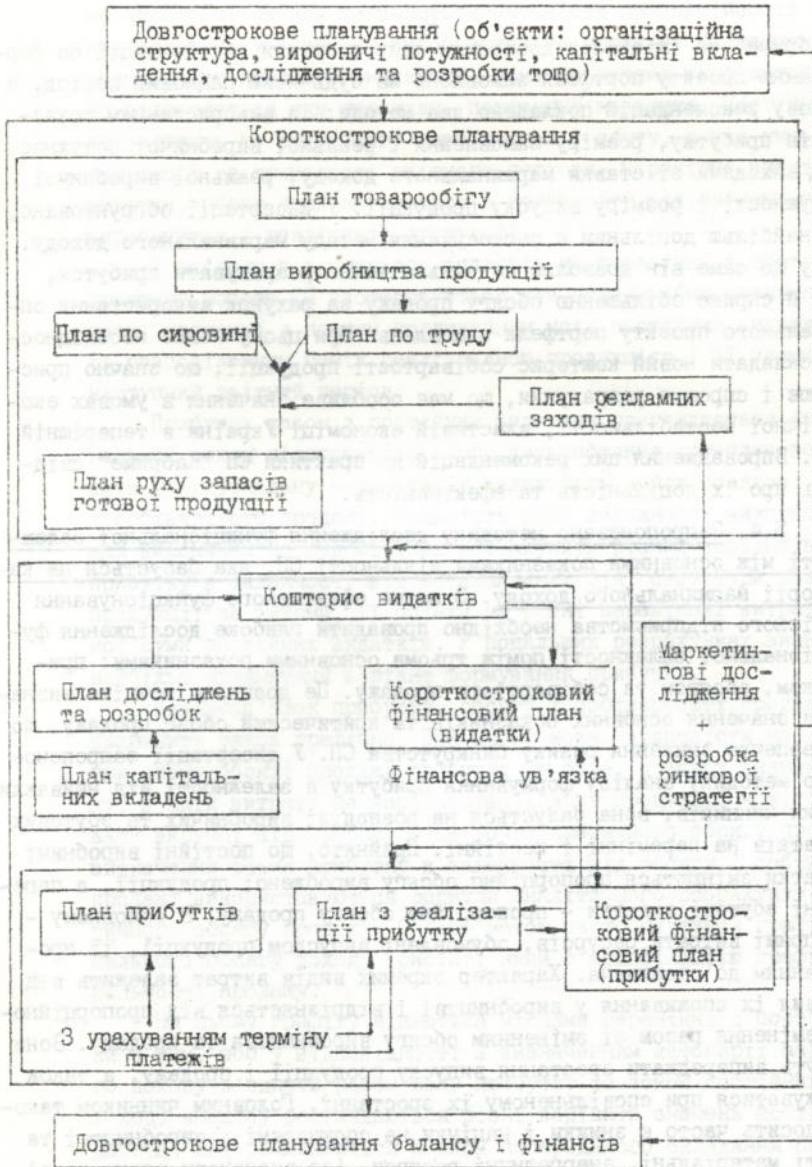

Рис. 1. Схема планування на сумісних підприємствах

"Кабрине" та їх аналіз дозволили запропонувати рекомендації по формуванню проекту портфеля замовлень на будь-який плановий період. В основу рекомендацій покладено два методи: із використанням показників прибутку, розміру замовлення і реальної виробничої потужності; виходячи зі ставки маржинального доходу, реальної виробничої потужності і розміру випуску продукції. У дисертації обгрунтовано, що найбільш доцільним є застосування методу маржинального доходу, тому що саме він дозволяє не тільки точно розрахувати прибуток, але й сприяє збільшенню обсягу продажу за рахунок використання оптимального проекту портфеля замовлень. При цьому немає необхідності складати новий кошторис собівартості продукції, що значно прискорює і спрощує розрахунки, що має особливе значення в умовах економічної нестабільності, властивій економіці України в теперішній час. Впровадження цих рекомендацій до практики СП "Кабрине" свідчить про їх доцільність та ефективність.

3.4. Запропоновано методику дослідження функціональної залежності між основними показниками діяльності СП, яка базується на категорії маржинального доходу. З метою ефективного функціонування сумісного підприємства необхідно провадити глибоке дослідження функціональної залежності поміж трьома основними показниками: прибутком, обсягом та собівартістю продажу. Це дозволяє точніше визначати значення основних показників та критический обсяг продажу, що забезпечує зниження ризику банкрутства СП. У дисертації запропоновано методику аналізу формування прибутку в залежності від найважливіших чинників, вона базується на розподілі виробничих та збутових видатків на перемінні і постійні. Прийнято, що постійні виробничі видатки змінюються пропорційно обсягу виробленої продукції, а перемінні збутові видатки - пропорційно обсягу продажу. В основному - це прямі витрати ресурсів, обумовлені випуском продукції, її просуванням до споживача. Характер окремих видів витрат залежить від правил їх споживання у виробництві і відрізняється від пропорційного змінення разом зі зміненням обсягу виробництва та продажу. Вони можуть випереджати зростання випуску продукції і продажу, а також знижуватися при сповільненню їх зростанні. Головним чинником тако-го досить часто є знижки і націнки на споживаємі у виробництві та збуті матеріальні, енергетичні ресурси. Але визначати вплив на рівень витрат цих співвідношень можна лише при детальному розкладенні виробничих та збутових видатків на елементи, а це не передбачається методикою аналізу при виявленні впливу укрупнених чинників

на прибуток. Звідси виявляється умовність пропорційності перемінних витратків у витратах виробництва та продажу. Елементом непропорційності прийнято зневажати, тому що питома вага витрат, які не підкоряються цим правилам, порівняно невелика. Постійні витатки залежать не від обсягу виробництва і збуту, а від умов їх організації та тривалості звітнього періода. Перемінні витатки - це витатки, обсяг яких змінюється в залежності від змінень обсягів виробництва і реалізації продукції.

У зв'язку з розподілом витатків на перемінні і постійні в практиці роботи СП застосовуються два засоби обчислювання собівартості продажу: з повним поглинанням усіх постійних витатків та з їх розподіленням поміж реалізованою продукцією і її залишками на наступний звітний період.

Прибуток разом з постійним витатком розглядається як маржинальний доход підприємства. Його використання дозволяє встановлювати функціональну математичну залежність поміж обсягом, прибутком і собівартістю продажу. Наявність цієї залежності використовується для виконання нетрудомістких розрахунків різних варіантів рівнів прибутку в залежності від встановлених цін, структури реалізованої продукції за видами, її оцінки на рівні перемінних витрат і загальної суми постійних витатків. У подальших розрахунках визначається найбільш прийнятний варіант формування прибутку.

Взаємозв'язок прибутку, обсягу і собівартості продажу можна визначити також графічно. При цьому можна відповісти на запитання, при якому обсязі продажу прибутку не буде, а також визначити точку, в якій витрати на виробництво і збут продукції можуть дорівнювати виручці від продажу - це точка критичного обсягу продажу. Для визначення рівня прибутку в залежності від обсягу і собівартості продажу використовуються формули аналітичного розрахунку точки критичного обсягу продажу. С цієї метою застосовується графік маржинального обсягу доходу (рис.2), який є модифікацією графіка рентабельності продажу.

На цьому графіку міняються місцями перемінні і постійні витатки з тим, щоб у відповідності з визначенням категорії маржинального доходу з'єднати разом зону прибутку із зоною постійних витатків. У ході аналізу розглядаються різні варіанти значень постійних витатків, які обчислюються шляхом попереднього складання бюджету по них. Більш ефективним буде вважатися той варіант, який має менший термін окупності витрат. Таким чином, аналіз окупності постійних

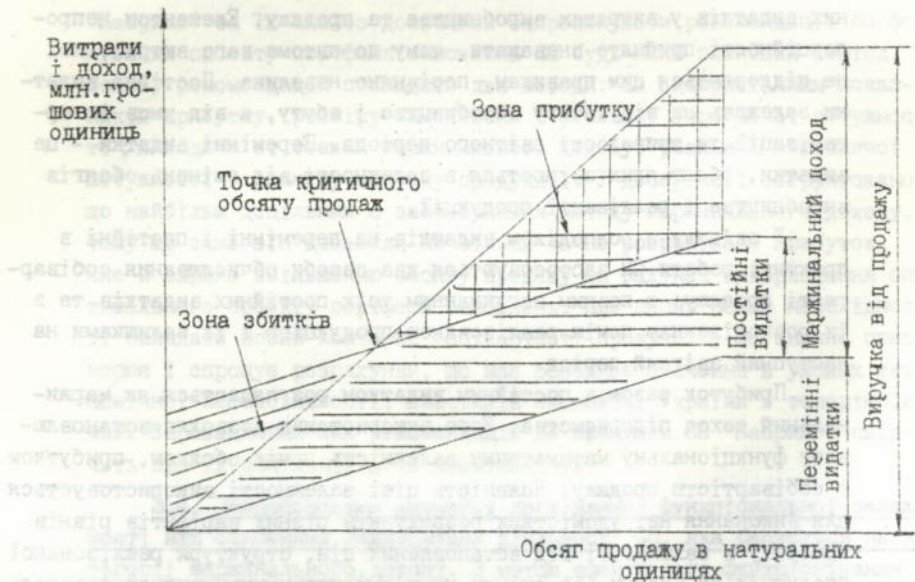

Рис. 2. Графік маржинального доходу

видатків здійснює оцінку структури розподілу маржинального доходу, який одержує сумісне підприємство на протязі експлуатаційного періоду. Потреба в такій оцінці виникає при змінненні умов підприємницької діяльності, а також при вирішенні питання про доцільність збільшення виробничих потужностей, бо їх зростання тягне за собою додаткові видатки на утримання устаткування, які є в значній мірі постійними накладними видатками виробництва.

3.5. Відпрацьовано методику формування фінансового плану в рамках бізнес-плану на основі запропонованої схеми його розробки. У теперішній час при аналізі техніко-економічного обґрунтування створення і функціонування різних видів підприємств, в тому числі й СП, у світовій та вітчизняній практиці важливе значення надається плану, без якого жоден підприємець не починає своєї комерційної діяльності. Мова йде про розробку бізнес-плану, який: дозволяє проаналізувати ідеї, котрі упроваджуються у виробництво або сферу послуг, перевірити їх розумність та реалістичність; виключає можливість помилкових рішень через некомпетентність підприємців; поєднує в єдину систему виробництво, реалізацію товару та розвиток бізнесу.

У дисертації розроблено методику складання бізнес-плану діяльності СП (схема його розробки приведена на рис. 3). Новим у підході до складання бізнес-плану є блок стратегії інвестування, тому що саме інвестиціям приділяється велика увага в діяльності будь-якого підприємства, а також охороні навколишнього середовища, що пов'язано з специфікою аналізуемого СП.

Розроблено методику формування фінансового плану в межах бізнес-плану сумісного підприємства, який є узагальнюючим документом і відображує його витрати, джерела їх покриття, платіжний баланс, забезпечення прибутковості та ліквідності. Фінансовий план підлягає систематичному коригуванню в залежності від результатів аналізу фінансових та інших показників. Основою для аналізу є динаміка ринкової кон'юнктури, значні змінення в якій можуть привести до необхідності розробки нового варіанта бізнес-плану, який би в більшій мірі врахував вимоги ринку.

У дисертації в структурі фінансового плану розроблено три основні форми звітності сумісного підприємства:

звіт про прибутки та збитки – по місяцях 1993 року, по кварталах 1994 року і на 1995–1997 роки (прогноз);

звіт про рух готівки за 1993–1994 роки;

баланс підприємства за 1993–1994 роки та прогноз на 1995–1997 роки.

Звіт про прибутки та збитки включає такі показники: доходи від продажу продукції, витрати на виробництво товарів, загально-виробничі видатки, а також чистий прибуток сумісного підприємства. Цей документ простежує формування і змінення прибутку СП.

Звіт про рух готівки показує, чи є у сумісного підприємства готівка, та дає повну картину джерел її надходження.

Баланс сумісного підприємства дозволяє оцінити, скільки коштів вкладено в проект з розбивкою в часу, а також перевірити синхронність надходжень і витрату коштів, тобто ліквідність СП. Звідси поступає інформація для визначення загальної вартості всього проекту.

На базі проведених досліджень розроблено фінансовий план для СП "Кабрине" на 1993–1994 роки, здійснено прогнозування на 1995–1997 роки. Враховуючи, що фінансовий план складено на 1993 рік і він має незначні відхилення від розрахункових в 1993–1994 роках, можна зробити висновок, що і подалі ці тенденції залишаться.

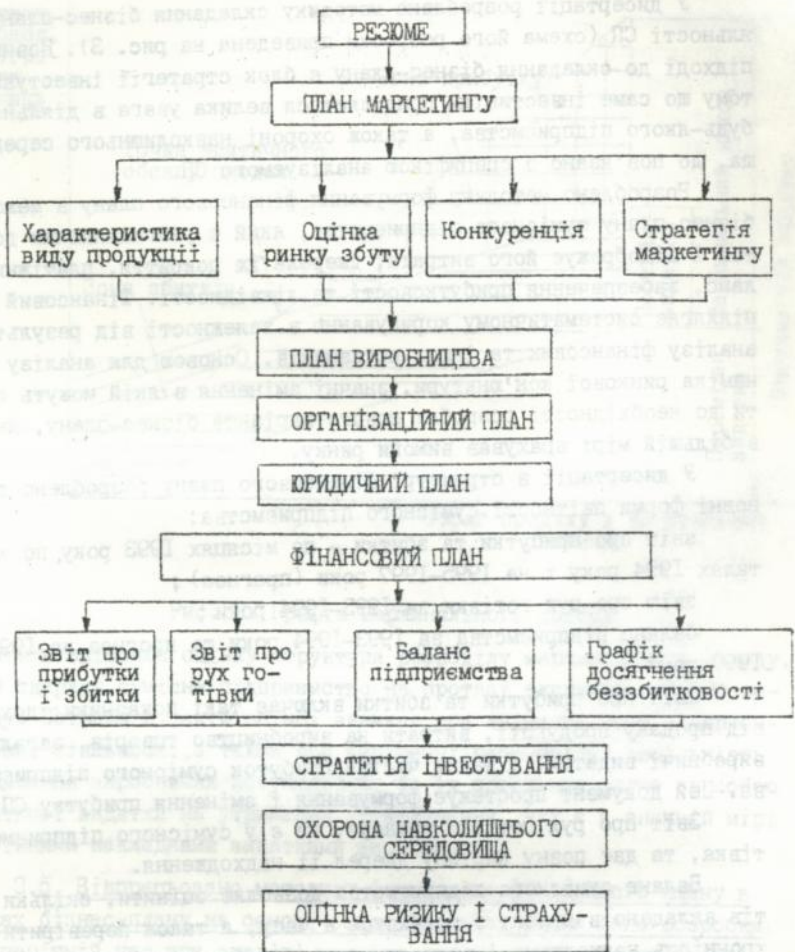

Рис. 3. Схема розробки бізнес-плану сумісного підприємства

3.6. Розроблено оцінку фінансового стану сумісного підприємства за допомогою коефіцієнтів фінансової спроможності. Фінансовий стан СП може бути оцінено за допомогою спеціальних показників, розрахунок яких засновано на існуванні визначених співвідношень між окремими статтями звітності. Ці показники згруповано таким чином:

- ліквідність - спроможність СП сплачувати свої короткострокові зобов'язання;
- ділова активність - вміння СП розумно використати свої кошти;
- платоспроможність - ступінь захищеності інтересів кредиторів і інвесторів. Значення показників ліквідності, ділової активності, платоспроможності представлено в табл.1;
- рентабельність - прибутковість діяльності (табл.2).

Такий підхід використовується тільки для оцінки фінансового стану майбутнього партнера, але, на думку автора, необхідно оцінювати діяльність сумісного підприємства в цілому. Це стосується як діючих, так і утворюємих СП. Як свідчать дані табл.1, аналіз платоспроможності показав відносно стабільний фінансовий стан СП "Кабріме", але відмічається тенденція посилення залежності від залучених коштів, яка пояснюється розширенням виробництва.

Аналіз фінансової звітності свідчить про досить високий рівень рентабельності, правильність вибору ніші ринку, ефективне використання наявних та позикових коштів, відносно стабільний стан, високу платоспроможність, незважаючи на умови економічної нестабільності в Україні. Такий підхід дозволяє здійснювати пошук найбільш болючих місць в діяльності сумісного підприємства, які потребують пильної уваги та пошуку шляхів виходу з небажаних ситуацій.

Значення фінансових показників СП "Кабрине"

Показник	Формула розрахунку	Значення показника по роках	
		1993	1994
1. Ліквідності	$K_1 = \frac{\text{оборотні кошти}}{\text{короткострокові зобов'язання}}$	1,193	1,195
	$K_2 = \frac{\text{матеріально-виробничі запаси}}{\text{короткострокові зобов'язання}}$	53,79%	38,6%
	$K_3 = \frac{\text{матеріально-виробничі запаси}}{\text{чисті оборотні активи}}$	279%	198%
2. Ділової активності	$K_4 = \frac{\text{обсяг реалізації}}{\text{середня вартість активів}}$	0,51	0,76
	$K_5 = \frac{\text{собівартість реалізованої продукції}}{\text{середньорічна вартість матеріально-виробничих запасів}}$	1,68	1,73
	$K_6 = \frac{365}{K_5}$	217	210
	$K_7 = \frac{\text{обсяг реалізації}}{\text{середньорічна вартість матеріальних необоротних активів}}$	4,4	4,76
3. Платоспроможності	$K_8 = \frac{\text{собівартість реалізованої продукції} \pm \text{запаси на початок та кінець періоду}}{\text{середня вартість розрахунків до платежів}}$	-	9,7
	$K_9 = \frac{365}{K_8}$	-	39
	$K_{10} = \frac{\text{власний капітал}}{\text{підсумок балансу}}$	33,7	29,5
	$K_{11} = \frac{\text{позиковий капітал}}{\text{підсумок балансу}}$	33,5	14,7
	$K_{12} = \frac{\text{позиковий капітал}}{\text{власний капітал}}$	0,99	0,5
	$K_{13} = \frac{\text{необоротні активи}}{\text{власний капітал}}$	-	0,5
	$K_{14} = \frac{\text{необоротні активи}}{\text{перманентний капітал}}$	-	0,47

Розрахунок показників рентабельності

Показник	Значення показника по роках	
	1993	1994
1. Валовий прибуток від реалізації, млн.крб.	146,538	205,023
2. Прибуток від операцій (за відрахуванням видатків на реалізацію і загальних витрат), млн.крб.	143,463	197,147
3. Прибуток з урахуванням надходжень або збитків, не пов'язаних з основною діяльністю, млн.крб.	138,063	152,247
4. Прибуток з амортизаційними відрахуваннями (ряд.3 + амортизаційні відрахування), млн.крб.	139,563	158,567
5. Прибуток для сплати відсотків (ряд.3 + відсотки, нараховані до сплати)крб.		
6. Чистий прибуток після сплати податків, млн.крб.	114,299	159,918
7. Середньорічна сума всіх коштів СП, млн.крб.	448,047	681,588
8. Середньорічна сума власних коштів, млн.крб.	150,95	201,388
9. Обсяг реалізованої продукції, млн.крб.	411,85	516,851
10. Середньорічна сума функціонуючого капіталу, ^X млн.крб.	448,047	681,588
11. Середньорічна сума перманентного капіталу ^{XX} , млн.крб.	96,530	231,6
12. Рентабельність всього капіталу, %		
P1 = ряд.1 : ряд.7	32,7	30,1
P2 = ряд.2 : ряд.7	32,0	28,9
P3 = ряд.3 : ряд.7	30,8	22,3
P4 = ряд.4 : ряд.7	31,1	23,3
P5 = ряд.5 : ряд.7		
P6 = ряд.6 : ряд.7	25,5	23,5
13. Рентабельність власного капіталу		
P7 = ряд.3 : ряд.8	91,4	75,6
P8 = ряд.6 : ряд.8	75,7	79,4
14. Рентабельність продажу		
P9 = ряд.1 : ряд.9	35,58	39,67
P10 = ряд.2 : ряд.9	34,8	38,16
P11 = ряд.3 : ряд.9	33,5	29,5
P12 = ряд.4 : ряд.9	33,8	30,7

Закінчення табл.2

Показник	Значення показника по роках	
	1993	1994
PI3 = ряд.5 : ряд.9		
PI4 = ряд.5 : ряд.9	27,8	30,9
I5. Рентабельність функціонуючого капіталу		
PI5 = ряд.2 : ряд.10	32,0	28,9
PI6 = ряд.3 : ряд.10	30,8	22,3
I6. Рентабельність перманентного капіталу		
PI7 = ряд.3 : ряд.11	143,0	65,7

x Функціонуючий капітал = середньорічному підсумку коштів - інвестиції + незавершене виробництво

xx Власний капітал + довгострокові зобов'язання.

4. ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ОПУБЛІКОВАНИХ РОБІТ, В ЯКИХ ВІДОБРАЖЕНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ

4.1. Бриль М.С. Перспективные формы хозяйствования арендных предприятий. - В кн.: Тез. докл. украинской научно-практической конференции "Маркетинг и управление инновациями", 28-29 сент. 1993 г., ч.П. - Харьков: Б.И., 1993. С.19.

4.2. Бриль М.С. Совместные предприятия - одна из перспективных форм международного сотрудничества. - В кн.: Сборн. тез. докл. украинской научно-практической конференции "Экономика и кадры Украины", 27-28 сент. 1994 г. Ч.Ш. - Харьков: Б.И., 1994. С.9.

4.3. Бриль М.С. Бизнес-план совместного предприятия. - Харьков: ХОРПНТЕУ, 1995. - 4 с.

4.4. Бриль М.С. Портфель заказов совместного предприятия. - Харьков: ХОРПНТЕУ, 1995. - 4 с.

Brill M.S. Creation and Functioning of Joint-Ventures.

The thesis for a Degree of Candidate of Economics in the speciality 08.06.01 "Economy of enterprises and forms of business activities", Kharkov State University of Economics, Kharkov, 1995. 3 scientific research works of theoretical nature are under discussion. The conclusion is made that economic system of Joint Venture suffers drastic changes in the marketing-system economy. Theoretical and practical recommendations worked out in the thesis will help to develop the economic system of joint-ventures in the conditions of the market in the Ukraine, will allow to estimate their activity and will take away the existing drawbacks in time.

Брилл М.С. Организация и функционирование совместных предприятий.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.06.01 "Экономика предприятий и формы хозяйствования", Харьковский государственный экономический университет, Харьков, 1995.

Защищается 4 научных работы, которые содержат теоретические исследования. Установлено, что совместные предприятия являются экономической системой, которая в условиях рынка претерпевает существенные изменения. Разработанные в диссертации теоретические положения и практические рекомендации будут способствовать развитию экономической системы совместных предприятий в условиях рынка в Украине, позволят обоснованно оценивать их деятельность и своевременно устранять существующие недостатки.

Ключові слова: сумісне підприємство, збут, маржинальний дохід, критичний обсяг продажу, бізнес-план, фінансова спроможність, ліквідність, ефективність функціонування.

ЛНБ ім. В. Стефаника
АН України

БРІЛЬ МИХАЙЛО СЕРГІЙОВИЧ

Організація і функціонування
сумісних підприємств

Спеціальність 08.06.01 - "Економіка підприємств та
форми господарювання"

А в т о р е ф е р а т

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Відповідальний за випуск
к.е.н., доцент

 В.В.МАМОНОВА

Підп. до друку 05.10. 95 р. Формат видання 60x84/16.
Папір друк. Обсяг 1,0 друк.а. Тир. 100 прим. Зам. №245

РВВ ХДЕУ . З10001, Харків, пр. Леніна, 9а.

AB 33.269